

Л.А.Гнатенко

НОВОВИЯВЛЕНИЙ ПРИМІРНИК СУПРАЛЬСЬКОЇ АЗБУКИ 1781 Р.

Супральська Азбука 1781 р. - це одна із редакцій видатної пам'ятки східнослов'янської культури - Азбуки Івана Федорова. Вона була широко розповсюджена в різних редакціях ХVI — ХVIII ст., і значно вплинула на розвиток освіти в Україні, Білорусі та Росії.

В Інституті рукопису ЦНБ виявлено ще один примірник Супральської Азбуки. Відомий до цього примірник зберігається у відділі стародруків і рідкісних видань Інституту книги під шифром: Кир. 4324 п. Він описаний у каталозі С.О. Петрова під номером 1053¹.

В Інституті рукопису нововиявлений примірник зберігається під шифром: Ф.301.Д.А. № 546 п. Цей шифр випадковий. Під ним в описі рукописів Церковно-археологічного музею при Київській духовній академії М.І.Петровим вказаний тільки Збірник XIX ст. на 12 аркушах².

Вихідні дані Азбуки розміщені в кінці книги, арк.60 зв.: «Сия Богодохновенная книга глаголемая Азбука имея в себе начальныя словенския статиквы такожде и нравоучительныя слоги, от священнага писания. И похвала святыму Константину Философу, нарицаемому во мнишеском чину Кириллу. Типомъ издана въ типографии Супральской. Въ лето от мироздания «зспф»*.

Формат 8, набір 188x68, рядків 15 і 17. Даний

1. *Петров С.О., Бирюк Я.Д., Золотарь Т.П.* Славянские книги кирилловской печати ХV - ХVIII вв.: Описание книг, хранящихся в Государственной публичной библиотеке УССР. - К., 1958.
 2. *Петров Н.И.* Описание рукописей Церковно - археологического музея при Киевской духовной академии. Вып. 1-3. К., 1975-1979. - С.536.
- * Тут і далі текст азбуки передано сучасними літерами, зі збереженням орфографії. Паєрок передається апострофом.

© Гнатенко Людмила Анатоліївна, Київ, 1994

примірник Азбуки зберігся частково, маємо тільки останній зшиток. Кустод немає, сигнatura літерна.

Фоліація лицьова, в нижньому правому куті: арк. 53-60, за рукописною нумерацією 1-8.

Зміст: арк. 53-58 зв., Сказання Кирила Філософа «Про письмена» (заголовок і початок тексту відсутні, збережений текст починається зі слів: «писать и глаголати а б в г д, и прочая, сия же суть подобна греческимъ писменемъ»); арк. 59-60, Похвала Кирилу Філософу (без заголовка), про заголовок твору дізнаємося із вихідних даних; початок: «Всесильный, и всемогий Богъ отецъ вседержитель купно съ единородны(м) своимъ сыномъ и со пресвятымъ духо(м), искони промышляя о роде человечесте(м), и вся на ползу строя».

Прикраси: арк. 58 зв, ксилографічна кінцівка - ваза з квітами; арк. 59, ксилографічна заставка - птиця, по обидва боки від неї квіти; ксилографічний ініціал із рослинними елементами.

Старі шифри: арк. 53, «№54», «№22». Супральська Азбука 1781 р. всебічно вивчається, примірники збираються і досліджуються. Це необхідно для встановлення тиражу видання, що сприятиме усвідомленню значення і популярності даної редакції твору та її ролі в освіті східних слов'ян.

Дослідження супральської редакції Азбуки Івана Федорова висвітлюються в багатьох археографічних і текстологічних роботах: Билевич В.В. Белорусские книги кирилловской печати ХVIII века в фондах ЦНБ БССР // Книга в Белоруссии: книговедение, источники, библиография. - Минск, 1981. (№10); Голенченко Г.Я. Библиографический список белорусских старопечатных изданий ХVI - ХVIII вв.- Минск, 1961. (№358); Клок Л.Д. Каталог старопечатных книг кирилловской печа-

ти, хранящихся в музеях БССР. - Минск, 1979. (№ 98 - рукопис); Книга Белоруссии. 1517-1917: Сводный каталог. / Государственная библиотека БССР им. В.И.Ленина. - Минск. 1986. (№27); Кубанька-Попова М.М. Києво-Печерський державний історико-культурний заповідник. Стародруки XVI - XYIII ст.: Каталог. - К.,1971. (№169) ; Куев К.М. Черноризец Храбър. - София, 1967. (№73); Кузнецова Ю.Українські та білоруські видання XVI - XYII ст. у бібліотеці Саратовського університету // Бібліологічні вісті. - К, 1928. - №1, 2, 5-8 (№193); Лабынцев Ю.А. В помощь составителям сводного каталога старопечатных изданий кирилловского и глаголического шрифтов: Методические указания. Кирилловские издания Супральской типографии. - М., 1978 (№35); Лабынцев Ю.А. Памят-

ники древнерусской книжности и литературы в старопечатных изданиях Супральской типографии (ХҮІв.). - ТОДРЛ, 1981. - Т. 36. (№211); Миловидов А.И. Старопечатные славяно-русские издания, вышедшие из западно-русских типографий XVI - XYIII вв. - М., 1908 (№288); Петров С.О., Бирюк Я.Д., Золотарь Т.П. Славянские книги кирилловской печати XY - XYIII вв.: Описание книг, хранящихся в Государственной публичной библиотеке УССР.- Киев, 1958. (№1053); Родосский А. Описание старопечатных и церковно-славянских книг, хранящихся в библиотеке С.Петербургской духовной академии. - Спб., 1893. - Вып. 2. (№266). Ундельский В. Каталог славяно-русских книг церковной печати, библиотеки А.И. Кастерина. - М., 1848. (№954).

